

ALLES OVER ISRAËL

TOV!

club magazine

Tov! is een uitgave van Christenen voor Israël

DE JEZUSBOOT

EEN BIJZONDERE
VONDST

RECEPT

SNEEUWBALLETJES

THEMA:

HET NOORDEN VAN ISRAËL

4

Kapernaüm

De woonplaats van Jezus

6

Interview met Jopke

Avonturen op de berg Hermon

8

Doe-pagina

Woordzoeker en een heerlijk recept!

10

Petrus en de vis

12

De Jezusboot

Een bijzondere vondst

14

Wist-je-dat?

15

Prijsopdracht

Shalom!

Een nieuw jaar betekent: een nieuw thema! Dit jaar zullen we het land Israël ontdekken. Van het noorden tot het zuiden, van het Hartland tot de stad Jeruzalem. In elk nummer ontdekken we een nieuwe archeologische vondst. Dit keer ontdekken we de vondst van de 'Jezusboot'. Daarnaast lees je over Jopke (15) die de berg Hermon

bezoekt, leer je over Petrus en de vis, vind je een heerlijk recept en nog veel meer! Zoek een gezellig leesplekje op en geniet van de bijzondere verhalen en leuke puzzels!

Veel leesplezier!

Groetjes, Sifra

Club nieuws

LICHTPUNTJES

Het is 2024 en Israël is nog steeds in oorlog. Israël doet haar best om Hamas te verslaan. Dat is een zware klus en in een oorlog vallen er natuurlijk slachtoffers. Toch zijn er ook lichtpuntjes in het donker te zien. Veel Israëliërs helpen elkaar door te doneren of iets voor anderen te doen, door op elkaars kinderen te passen of voor elkaar te bidden en te zingen. De afgelopen tijd mochten veel soldaten zelfs even naar huis! In Nederland proberen mensen ook Israël te steunen door te helpen en te bidden. Bovenal mogen we ook danken dat God er altijd bij is!

KALENDER

23 en 24 maart: Poerim
29 maart: Goede Vrijdag
31 maart: Eerste Paasdag
1 april: Tweede Paasdag
22 april: Sederavond
23 - 30 april: Pesach
5 mei: Jom Hashoa (Holocaust Herdenkingsdag)
5 mei: Bevrijdingsdag

PRIJSWINNAAR

JAD-PRIJS

De inzendingen van de Jad zijn weer geslaagd! Van papier tot klei, iedere Jad was uniek. Bedankt voor al jullie leuke en creatieve inzendingen! De winnaar van de Jad-prijs is **Willemijn (9)** uit Nieuw-Beijerland! Houd de deurmat goed in de gaten, want de prijs komt snel naar jullie toe!

TOV! clubdag

15 juni is de TOV! Clubdag
 2024! Kom jij ook?

ISRAËLISCHE SNEEUWPOP

In Januari hadden we eindelijk weer sneeuw! Dat leverde mooie foto's op. Zoals deze toffe sneeuwpop van Ruth (11) en Rebecca (9) uit Achthuizen. Een plaatje!

KAPERNAÛM

DE WOONPLAATS VAN JEZUS

In het noorden van Israël, aan het meer van Galilea, ligt de plaats Kapernaüm. Deze Bijbelplaats is erg bijzonder. Dit is de plek waar Jezus woonde!

EEUWENOUD VISSERSDORPJE

Kapernaüm is al eeuwen lang een vissersdorpje. In de tijd van Jezus woonden er ongeveer 1500 mensen. De visserij was één van de belangrijkste inkomsten voor de bewoners. Kapernaüm lag aan een belangrijke handelsroute. Veel boten voeren vanaf Egypte, via het meer van Galilea, richting Syrië om goederen te vervoeren. Wanneer je met de boot hierlangs voer, moest je geld betalen om verder te

mogen reizen. Deze route werd ook wel de 'Zeeweg' of in het Latijn 'Via Maris' genoemd. Het is daarom ook niet gek dat hier veel tollenaars woonden. Eén van die tollenaars ken je vast: Levi, die later Mattheüs wordt genoemd. Naast visserij, verdienden veel mensen ook hun geld in de landbouw. Kapernaüm ligt namelijk in een gebied met erg vruchtbare grond. Jezus gebruikte vaak thema's als 'visserij' en 'landbouw' in zijn gelijkenissen. Deze

thema's waren natuurlijk bekend voor de mensen.

WONEN BIJ PETRUS

In de bijbel staat dat Jezus ging wonen in Kapernaüm: *“Hij verliet Nazareth en ging wonen in Kapernaüm, dat aan de zee lag, in het gebied van Zebulon en Naftali.”* (Matt. 4:13). Jezus heeft dus bewust voor die plek gekozen om te gaan wonen. Niet alleen Jezus woonde er, maar ook Petrus, Andreas en Mattheüs. Waarschijnlijk had Jezus geen eigen woning en verbleef hij bij Petrus. Dit is niet zo gek aangezien mensen in die tijd wel vaker bij elkaar woonden. In Kapernaüm staat vandaag nog steeds een synagoge. Hoewel deze een paar honderd jaar nieuwer is dan die uit de tijd van Jezus, staat de synagoge wel op dezelfde plek als de oude synagoge. Hier kwam Jezus en sprak de mensen toe. Omdat Kapernaüm aan het meer van Galilea ligt, moet Jezus vast vaak langs het water hebben gewandeld. Hier riep hij ook Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes tot zich.

Op een dag liep Hij langs het meer van Galilea en zag twee vissers hun net in het water gooien. Het waren twee broers: Simon, die ook wel Petrus wordt genoemd, en zijn broer Andreas. Jezus zei tegen hen:

‘Ga met mij mee. Dan zal ik een ander soort vissers van jullie maken. Vissers die mensen voor Mij vangen.’ Zij lieten meteen hun netten liggen en gingen met Hem mee. Iets verderop zag Jezus nog twee broers: Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs. Zij zaten bij hun vader in de boot netten te repareren. Hen riep Hij ook. Zij lieten direct de boot en hun vader achter en gingen met Jezus mee.

WONDEREN

In Kapernaüm deed Jezus wonderen. Hij genas de dochter van Jaïrus, van wie ze dachten dat ze dood was. Hij genas de schoonmoeder van Petrus, die ernstig ziek was. Hij genas een slaaf van een Romeinse man en hij genas een verlamde man. Bij het verhaal van de verlamde man, droegen zijn vrienden hem door een gat in het dak naar beneden, in het huis waar Jezus was. Daarnaast ligt Kapernaüm ook bij de plek waar Jezus de Bergrede hield en liep hij op het water van het meer van Galilea! Tegenwoordig heet de plek ook wel ‘Kfar Nahum’ (Dorp van Nahum) en kan je het gratis bezoeken. Je kan de oude synagoge bezoeken, een oude kerk en het (vermoedelijke) huis van Petrus. Tegenwoordig kan je zelfs een boot huren en op het meer van Galilea varen!

Opgavingen van huizen in Kapernaüm.

Synagoge van Kapernaüm. Gebouwd in 4e eeuw na Christus.

JOPKES AVONTUREN OP DE BERG HERMON

Even voorstellen: Hallo, ik ben Jopke Groothedde. Ik ben 15 jaar oud en heb bijna zes jaar in Israël gewoond. Ik ga deze keer wat vertellen over het noorden van Israël. Een heel mooi gebied waar zich heel veel heeft afgespeeld.

Ben jij wel eens op vakantie naar de bergen geweest? Vast wel. En je hebt ook vast wel eens een besneeuwde berg gezien. Wist je dat Israël ook heel veel bergen en heuvels heeft? Een van die bergen is het meest noordelijke punt van Israël. Die berg heet de Hermon. En die berg heeft ook sneeuw. Dat is misschien een beetje moeilijk te geloven. Want

Israël is toch een heel warm land?

De berg Hermon ligt helemaal in het noorden van Israël. En daarmee is het ook nog de hoogste berg van Israël. Het ligt op de grens met Libanon en Syrië.

Op de top van de Hermon ligt in de zomer sneeuw. Maar wist je dat je er in de winter zelfs kunt skiën?

Ik ging twee jaar geleden met mijn ouders en broertjes naar de Hermon. We reden eerst van Jeruzalem naar Tiberias dat duurde ongeveer twee en een half uur. De dag daarna vertrokken we vroeg naar de Hermon. Want het was heel druk bij de Hermon door al de sneeuw. Normaal zou het een uur rijden zijn, maar nu duurde het veel langer. We reden in ongeveer anderhalf uur naar de voet van de berg. Toen we bij de voet van de berg aankwamen, was het enorm file rijden. Om naar de parkeerplaats bij de skilift en kabelbaan te komen moesten we over een hele gladde weg door Druzen dorpjes rijden. Na meer dan anderhalf uur rijden kwamen we eindelijk aan bij de parkeerplaats. We haasten ons naar de rij voor de kabelbaan en konden na een half uur eindelijk naar boven. Eenmaal boven gingen we gelijk plastic sleetjes halen.

“Eenmaal boven gingen we gelijk plastic sleetjes halen.”

En we hebben denk ik wel vier uur gesleed. Daarna gingen we weer naar beneden. Beneden bij de parkeerplaats gingen we eten pakken uit de auto. We liepen over een smal glad weggetje naar een mooi klein dalletje. We moesten uiteraard nog een sneeuwbalgevecht doen. Maar moeilijk om sneeuwballen te maken was het niet. Er lag bijna een halve meter sneeuw op de meeste plekken.

We gingen ergens op een paar grote stenen ons eten opeten. En toen zagen we in een spleetje tussen de rots iets liggen. Voorzichtig pakten we het eruit. Het bleek

Heb je opmerkingen of vragen? Voel je vrij om het volgende e-mailadres te mailen: jopkegroothedde@gmail.com

Om nog een beeld bij de Hermon te krijgen is het aangeraden de video van de verkenner over de Hermon te kijken.

Jopke op een sleet bij de Hermon.

een slangenviel te zijn. Toen we goed keken, zagen we dat het van een Palestijnse adder is. We gingen heel snel een ander plekje zoeken want de Palestijnse adder is de meest giftige slang in Israël. En het risico nemen om daar te blijven zitten terwijl je weet dat er gevaarlijke slangen kunnen zijn is toch wel te groot. We gingen langzamerhand terug naar de auto. En gingen weer een lange autorit tegemoet. Dat was echt een fantastische dag! Je denkt nu vast dat het nu ook wel druk is bij de Hermon. Want het is winter en dan ligt er sowieso sneeuw. Maar wist je dat het daar nu heel gevaarlijk is? Omdat de Hermon grenst aan Syrië en Libanon is het nu oorlogsgebied. Want de Hezbollah dreigt met oorlog. Ook al de mensen die daar in de buurt wonen moeten weg. Wat erg toch! Het had daar nu een mooie gezellige bedoeïning kunnen zijn. Maar jammer genoeg is dit daar nu de actualiteit. Daarom moet je maar voor Israël bidden. Want zij hebben jouw steun echt nodig!

WOORDZOEKER

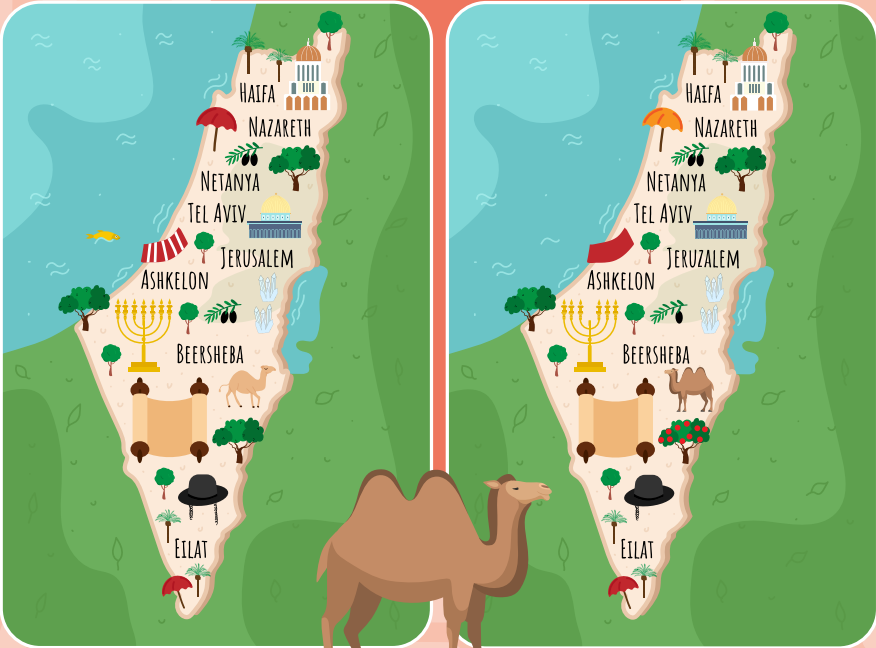
HET NOORDEN VAN ISRAËL

In deze woordzoeker vind je woorden die te maken hebben met dit TOV! nummer. Kan jij alle woorden vinden?

- BOOT
- GALILEA
- GINOSAR
- GOLAN
- HERMON
- ISRAEL
- JEZUS
- NAZARETH
- PETRUS
- PURIM
- TIBERIAS

I	S	R	A	E	L	R	N
T	I	B	E	R	I	A	S
G	M	V	I	S	Z	S	U
O	S	I	E	A	R	O	R
L	H	E	R	M	O	N	T
A	J	E	Z	U	S	I	E
N	T	O	O	B	P	G	P
H	G	A	L	I	L	E	A

ZOEK DE 10 VERSCHILLEN

Oplossing: Visser

RECEPT VOOR

SNEEUWBALLETJES

INGREDIËNTEN

Voor ongeveer 8 balletjes heb je nodig:

- 150 gram zachte dadels. Zijn ze hard dan leg je ze een kwartiertje in warm water.
- 100 gram geroosterde hazelnoten
- 3 eetlepels cacao poeder
- 3 eetlepels gemalen kokos

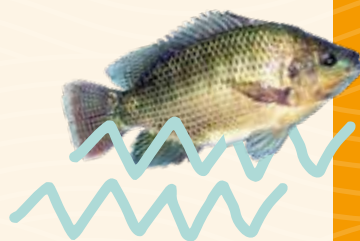

Op de berg Hermon in het uiterste noorden ligt nu nog een pak sneeuw. Daar kun je met gemak sneeuwballen rollen en dat kun je thuis ook doen bij dit recept! Deze gezonde snack is niet moeilijk om te maken en superlekker!

1. Doe de hazelnoten in de keukenmachine en mix ze in een paar minuten fijn. Doe de dadels en de cacao er bij en mix nog even door tot het een brokkelige massa wordt.
2. Maak balletjes en rol ze één voor één door de kokos.
3. Zet het daarna een kwartier in de koelkast om hard te worden.
4. Eet smakelijk!

PETRUS EN DE VIS

Een vis met een zilverstuk in zijn bek? Dat kan! Jij hebt vast nog niet vaak zo'n vis gevangen, maar Petrus wel. Hij vangt zelfs een vis met een stater, een zilverstuk in zijn bek. Als mensen aan de discipelen vragen of Jezus wel tempelbelasting betaalt, gebeurt het volgende.

DE TEMPELBELASTING

“Toen zij (Jezus en zijn discipelen, red.) Kapernaüm binnengekomen waren, gingen zij die de twee drachmen inden naar Petrus toe en zeiden: Betaalt uw Meester de twee drachmen niet? Hij

zei: Jawel. En toen hij in huis gekomen was, was Jezus hem voor en zei: Wat denkt u, Simon? De koningen van de aarde, van wie ontvangen zij tol of belasting, van hun zonen of van vreemden? Petrus

zei tegen Hem: Van vreemden.

Jezus zei tegen hem: Dan zijn de zonen dus vrijgesteld. Maar om hun geen aanstoot te geven: ga naar de zee, werp een vishaak uit, en pak de eerste vis die bovenkomt. Doe zijn bek open en u zult een stater vinden. Neem die en geef hem aan hen voor Mij en voor u.” (Mattheus 17:24-27)

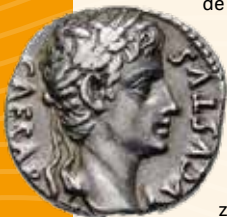
Elke Joodse man was verplicht om

tempelbelasting te betalen vanaf zijn twintigste jaar. Het zilverstuk dat Petrus vindt kan bij de tempel worden gewisseld tegen een vierdrachmenmunt.

(Voor twee drachmen moest een Romeinse soldaat ongeveer drie dagen werken!) De tempelbelasting was twee drachmen per persoon. Petrus kan de stater inwisselen voor een vierdrachmenmunt, precies genoeg voor de tempelbelasting die hij en de Here Jezus moeten betalen.

ST. PETRUSVIS

Sinds deze geschiedenis bekend werd, wordt de veel in het Meer van Galilea voorkomende zonnevis of tilapia vis ook wel St. Petrusvis genoemd. Men zegt dat de stip op de zijkant aan de vingerafdruk van Petrus doet denken..

Tweedrachmenmunt.

Vierdrachmenmunt.

DE JEZUSBOOT

EEN BIJZONDERE VONDST

Toen de Israëlische broers Moshe en Yuval in 1986 langs het meer van Galilea liepen, vonden ze een heel bijzondere vondst!

Het meer van Galilea, wordt ook wel het meer van Tiberias of het meer van Gennesaret genoemd. Het meer ligt in het noorden van Israël en is het grootste zoetwatermeer van het land. Het water komt van de Jordaan en stroomt dan verder naar de Dode Zee. In de Bijbel lees je ook over dit bekende meer. Bijvoorbeeld Kapernaüm, waar Jezus woonde. Op een heuvel bij dit meer werd ook Jezus' Bergrede gehouden.

Ken je het verhaal waarin Jezus over het water loopt? Dit was ook op het meer van Galilea!

In 1986 leed het meer aan een grote droogte. Omdat het water extra laag stond, verschenen langs de kust archeologische vondsten. Dit zijn oude overblijfselen, zoals uit de

tijd van de Bijbel. Toen de twee broers bij het meer kwamen, zagen ze opeens een ovale vorm in de modder verschijnen. Het bleek een vissersboot te zijn uit de tijd van Jezus!

“De boot lijkt op de vissersboten die worden beschreven in het Nieuwe Testament.”

Met verschillende vrijwilligers van het dorp (kibboets) Ginosar, werkten ze 11 dagen en nachten om de boot op te graven. De boot lag al heel lang onder de modder. Gelukkig hebben bacteriën ervoor gezorgd dat de boot goed bewaard bleef. Toch was de boot ook erg kwetsbaar geworden. Om te zorgen dat de boot niet kapot zou gaan, moesten de onderzoekers het hout een beetje nat houden. Toen de boot was opgegraven,

werd het voorzichtig naar de kibboets Ginosar gebracht. Daar heeft het 7 jaar in een watertank gelegen. Deze watertank was gevuld met chemische stoffen, zodat de boot zo min mogelijk uiteen zou vallen. Het verrotte hout werd langzaam vervangen door een laagje was. Na zeven jaar werd was de boot volledig gevuld met dat was en werd het uit de watertank gehaald. Sindsdien kunnen bezoekers ook de boot bekijken.

Wetenschappers hebben ontdekt dat de boot gebouwd is tussen 100 jaar voor- en na Christus. De boot bestaat uit verschillende soorten hout. Bijvoorbeeld: cederhout, eikenhout en zelfs hout van een

vijgenboom! De verschillende soorten hout laten zien dat de boot meerdere keren is gerepareerd, elke keer met een nieuw stuk hout.

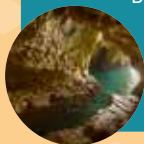
De boot lijkt op de vissersboten die worden beschreven in het Nieuwe Testament. Dit soort boten worden wel 50 keer genoemd in de bijbel (Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes). Jezus zou dus ook zo maar op zo'n boot kunnen hebben gevaren! Misschien zelfs op deze boot. Helaas hebben onderzoekers geen bewijs dat Jezus deze boot gebruikt heeft. Toch wordt de boot de 'Jezusboot' genoemd. Hoewel we niet zeker weten wie op de boot heeft gevaren, blijft het een hele bijzondere vondst!

WIST JE DAT ...

Bij de havenstad Haifa ligt de berg Karmel. Hier speelt het verhaal van Elia met de Baäl priesters zich af (I Koningen 18). Je kunt tegenwoordig met een kabeltrein 500 meter de berg op en daar genieten van het prachtige uitzicht. Je ziet dan de grote haven en de prachtige tuinen van de Bahai liggen.

Als je van grotten houdt die aan de zee liggen moet je naar Rosh HaNikra gaan. Deze witte krijtrotsen liggen helemaal in het noordelijkste puntje aan de kust. Vroeger liep hier een spoorlijn langs van Caïro (Egypte) via tel Aviv, Haifa naar Beiroet (Libanon). Vanaf Rosh HaNikra kun je bijna de hele kustlijn van Israël zien langs de Middellandse Zee.

Wil je zien waar Jezus is opgegroeid? Ga dan naar Nazareth, tegenwoordig een grote Arabische stad in Galilea. Zes kilometer naar het noorden en je bent in het dorp Kana, waar de Here Jezus water in wijn veranderde.

Als je van vogels spotten houdt, is de Hula vallei jouw absolute topper! Twee keer per jaar trekken daar zo'n slordige 500 miljoen vogels over! Zo trekken er in de herfst tienduizenden kraanvogels vanuit Finland naar Ethiopië en in de lente weer terug. En wat denk je van zwermen overvliegende pelikanen? Houd je verrekijker maar bij de hand!

Ben je dol op skiën in de winter? Dat kan in Israël op de berg Hermon! Deze 2814 meter hoge berg op de grens met Libanon en Syrië heeft maar liefst 14 skipistes en 5 skiliften. Zoeff- daar ga je!

Het meer van Tiberias is het grootste zoetwaterreservoir van het land en dus erg belangrijk. Veel Bijbelse verhalen speelden zich hier af. Petrus ving hier een vis (Matt. 17: 24-27) die sindsdien de Sint Petrusvis wordt genoemd. Geroosterd op de BBQ aan het strand is het smullen geblazen!

De Golan hoogvlakte ligt in de noordoosthoek van het land. Vanaf hier kun je naar Libanon, Syrië en Jordanië kijken. Vandaar dat er soldaten gelegerd zijn die met apparatuur kunnen "gluren bij de burens".

VARIA

MAAK JE EIGEN 'JEZUSBOOT'!

Inmiddels heb je al één archeologische vondst in Israël ontdekt: de 'Jezusboot'.

Zoals je misschien al wel op de foto hebt gezien, is de boot helaas niet meer zoals hij oorspronkelijk was.

Maak kans op een mooie prijs en wie weet zie je jouw eigen boot in het volgende TOV! blad staan!

Hoe denk jij dat de boot er vroeger uit zag? Een boot van papier of klei, groot of klein, het mag allemaal! Knutsel jouw eigen boot en stuur hem op naar: info@tovclub.nl

Voorbeeld boot
meer Galilea

SAVE THE DATE

Zaterdag 15 juni is het zover: de TOV-Clubdag 2024!

Een super toffe dag met bijzondere verhalen, leuke workshops en lekker eten en drinken. Bovendien hebben we nog een verrassingsactiviteit in petto! Lijkt het je leuk om te komen? En ben je

benieuwd wat we nog meer gaan doen? Houd dan goed de website in de gaten voor de laatste updates!

Meer informatie volgt op onze website: www.tovclub.nl

